

Herijking gemeentefonds, antwoord op technische vragen

Laatste nieuws

Het ministerie van Binnenlandse Zaken gaat het verdeelvoorstel nader tegen het licht houden. Dit naar aanleiding van de reactie van de Raad voor het Openbaar Bestuur en vragen van Kamerleden en gemeenten. Hierbij wordt met name gekeken naar het sociaal domein. Meer over deze extra stap kunt u lezen op de site van de VNG: <https://vng.nl/nieuws/actualisatie-verdeelvoorstel-gemeentefonds-verwacht-in-juni>. Hier staan weer links naar andere relevante stukken.

OZB i.r.t. gemeentefonds (n.a.v. vraag SP)

In het huidige model en nieuwe model zit een korting voor potentiële OZB inkomsten die gemeenten kunnen realiseren. Dit vanuit de gedachte dat elke gemeente in staat moet zijn om gelijke voorzieningen 'aan te bieden' (afgezien van beleidskeuzen natuurlijk)

Hierbij wordt gekeken naar de WOZ waarden in de betreffende gemeente. In het huidige model wordt je gekort voor ongeveer 70-80% van deze potentiële inkomsten. In het nieuwe model wordt dat 90%. Om tot een kortingsbedrag te komen vermenigvuldigt het ministerie de totale OZB-waarde in de gemeente met de volgende percentages:

Woningen: 0,0886% (huidig model), 0,1106% (nieuw model), het Dordtse percentage 2021 is 0,1020%

Niet-woningen (gebruikers): 0,0882%, 0,1826%, 0,1960%

Niet woningen (eigenaren): 0,1094%, 0,2404%, 0,2443%

Bij de niet-woningen is het nieuw dat er maximaal wordt gekort tot een WOZ-waarde van max. € 35.000 per inwoner. Wanneer de WOZ-waarde niet woningen hoger is dan € 35.000 per inwoner dan wordt voor het meerdere niet meer gekort. Dit is om gemeenten met heel grote bedrijven terreinen niet te confronteren met een onevenredig grote korting.

Deze combinatie van factoren zorgt er voor dat er in plaats van 2,56 miljard nu 3,43 miljard wordt gekort. Deze korting levert in het totale gemeentefonds geen lager bedrag op, maar vloeit via de uitkeringsfactor/overige maatstaven weer terug.

Bij de woningen innen we in Dordrecht minder dan waarvoor we worden gekort, bij de niet woningen is dat net andersom. Daar innen we iets meer dan waarvoor we worden gekort. Dit zijn (impliciete) beleidskeuzen.

Overige eigen inkomsten (OEM) i.r.t. gemeentefonds (n.a.v. vraag SP)

Dezelfde vragen voor de overige eigen inkomsten (hiertoe behoren o.a. inkomsten toeristen- en precariobelasting) zijn niet goed te beantwoorden. Dit omdat de werking hiervan veel meer vanuit de macrogegevens plaatsvindt. Het ministerie ziet dat er forse eigen inkomsten zijn en wil hiervoor vanuit het principe dat iedere gemeente een gelijke startpositie moet hebben corrigeren. Het verdelen naar rato van feitelijke inkomsten is in verband met de stabiliteit van de verdeling (de overige eigen middelen fluctueren sterk van jaar op jaar tussen gemeenten) niet wenselijk. Er is ook geen maatstaf te vinden aan de hand waarvan ze dat kunnen doen. Ze kiezen er vervolgens voor te korten via de maatstaven van het sociaal domein. Dit pakt voor Dordrecht relatief nadelig uit. De argumentatie om te korten via de lijn van het sociaal domein is kort: Er ligt geen directe

relatie tussen deze inkomsten en de kosten in het sociaal domein, maar de verdeling van de feitelijke OEM over gemeenten toont hier de grootste overeenkomst mee (terwijl ze eerder stellen dat de OEM zo sterk fluctueert).

Op pagina 27 van bijlage 1 (hoofdstuk 9) van de raadsinformatiebrief is hier meer informatie over te lezen.

Groeiaagenda i.r.t. gemeentefonds (n.a.v. vraag SP)

De herijking van het gemeentefonds heeft een positief effect op de wijze waarop we de inkomsten gemeentefonds in relatie tot het groeiaagenda ramen. De verdeling wordt globaler, bijvoorbeeld het belang van inwoners neemt nog verder toe. Naar verwachting is het effect te beperkt om de raming (in de toekomst) aan te passen. Logischerwijs is in de netto opbrengst die we berekenen vanuit de OZB inkomsten rekening gehouden met de korting die dat tot gevolg heeft op het gemeentefonds.

Positie Dordrecht in herijking (n.a.v. vraag BvD)

In de vraag wordt aangestipt dat de toelichting op het effect van Dordrecht nog globaal is. Dat is een terechte constatering, tegelijkertijd is het heel erg lastig meer concreet te duiden. Dit blijkt ook uit een constatering die de ROB doet: "De ROB heeft in een tussenbericht inzake de herziening van de verdeling van het gemeentefonds aan de fondsbeheerders om meer toelichting op de keuzes en effecten gevraagd en enkele kritische kanttekeningen geplaatst bij de uitlegbaarheid van de uitkomsten, met name in het sociaal domein." Dit alles is ondertussen aanleiding voor BZK om nogmaals naar het voorstel te kijken. Mogelijk dat dit ertoe leidt dat de zorgelijke beweging dat sociaal-zwakkere steden minder uitkering ontvangen wat wordt bijgesteld.

Het duiden van het verschil dat in Dordrecht optreedt ten opzichte van andere steden is nog complexer dan het toelichten van het effect in Dordrecht. Je moet je dan namelijk verdiepen in alle specifieke omstandigheden van de gemeente waarmee je vergelijkt. In deze vergelijking steken we momenteel geen energie. Dit omdat dit naar verwachting geen informatie op zal leveren die een verbetering van de uitgangspunten voor wat betreft de verdeling voor Dordrecht zal opleveren.

Op de laatste twee pagina's van bijlage 2 is aangegeven wat Dordrecht doet om dit effect te beïnvloeden.

Vragen SP:

Bij de vaststelling van de hoogte van de algemene uitkering zit een component OZB en overige inkomsten.

Er wordt van uitgegaan dat een genormeerd bedrag voor beide aspecten door de gemeente zelf gerealiseerd.

Hoe hoog zijn die componenten nu en wat wijzigt daarin?

Hoeveel bedragen de OZB en de relevante inkomsten in Dordrecht t.o.v. waarmee het Gemeentefonds rekening houdt.

De groeiaagenda is mede gebaseerd op hoger OZB en hogere algemene uitkering.

Heeft de herverdeling die er aankomt gevolgen voor de ramingen die we tot nu toe hebben aangehouden voor de groeiagenda?

Is sowieso bij de berekeningen van de groeiagenda naast de extra opbrengst OZB woningen rekening gehouden dat dit leidt tot een lagere algemene uitkering op deze aspecten?

Vragen BVD:

Afgelopen jaren hebben wij geregeld gehoord dat Dordrecht waarschijnlijk positief uit de herijking zou komen, nu blijkt dat Dordrecht een van de weinige 100.000+ gemeente is die er structureel 1,5 miljoen per jaar erop achteruit gaat.

Ik zou graag meer duiding willen? Er worden wel een paar punten genoemd maar deze zij erg vaag in mijn ogen.

Verder wil ik graag weten waarom Breda en Leiden er zoveel beter uitkomen dan Dordrecht? Ook het feit dat sociaal-economische zwakke steden erop achter uitgaan baart mij zorgen.

Met de belangrijkste vraag: Wat kan de gemeente doen om dit negatieve gemeentefonds effect om te draaien en vanaf 2024 een positief resultaat te halen uit het gemeentefonds? Behalve natuurlijk meer inwoners aantrekken.